

Мазоренко Марія Володимирівна
здобувач наукового ступеня доктора філософії,
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник: Поливана Людмила Анатоліївна
кандидат економічних. наук, доцент,
доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування,
Державний біотехнологічний університет

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-426-2-16>

ЧЕТВЕРТА ПРОМИСЛОВА РЕВОЛЮЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Четверта промислова революція, або індустрія 4.0, трансформує більшість галузей економіки, і аграрний сектор не є винятком. Упродовж останніх десятиліть діджиталізація набула особливого значення для розвитку агропідприємств, забезпечуючи нові можливості для автоматизації, оптимізації бізнес-процесів та поліпшення якості управління. Серед головних аспектів цифрової трансформації аграрної галузі варто виділити зміну підходів до бухгалтерського обліку, що стало основою для формування окремого напрямку – **агробухгалтерської діджиталізації**. Цей термін відображає інтеграцію новітніх цифрових рішень у бухгалтерські процеси аграрних підприємств, надаючи їм інструменти для підвищення ефективності, точності та прозорості фінансового управління.

Термін «діджиталізація» походить від англійського «digitization» і означає перетворення даних у цифрову форму для подальшої їх обробки комп'ютерними системами. В ширшому контексті діджиталізація охоплює не тільки технічне переведення даних в цифровий формат, але і трансформацію бізнес-процесів через впровадження цифрових технологій, таких як штучний

інтелект, великі дані (Big Data), блокчейн та хмарні обчислення. У сучасних дослідженнях наголошується, що діджиталізація забезпечує можливість створення нових моделей управління та функціонування підприємств, полегшуючи адаптацію до нових викликів глобальної економіки [1].

Науковці розглядають діджиталізацію в різних аспектах, що залежать від специфіки галузі, ступеня технічної готовності та рівня розвитку компаній. За одними підходами, діджиталізація визначається як процес автоматизації та оптимізації наявних бізнес-процесів для зменшення витрат і підвищення продуктивності [2]. Інші наукові концепції акцентують увагу на її ролі у створенні нових бізнес-моделей, що базуються на цифрових технологіях [3]. Діджиталізація також розглядається як стратегічний інструмент для підвищення конкурентоспроможності підприємств, який дає змогу швидко адаптуватися до змін ринкових умов і забезпечити ефективніше управління ресурсами [4].

В аграрній галузі особливої ваги набуває діджиталізація облікових процесів. Умови функціонування агропідприємств відрізняються високою сезонністю, складністю обліку витрат і ресурсів, необхідністю прогнозування врожаїв та ефективного управління фінансовими потоками. Тому виникає потреба у використанні спеціальних цифрових інструментів, які дозволяють автоматизувати фінансово-облікові операції та полегшити управління ними в умовах сучасних ринкових змін.

Виникнення терміну «агробухгалтерська діджиталізація» виправдано специфікою бухгалтерських процесів в аграрних підприємствах. Цей термін відображає комплексний підхід до впровадження цифрових рішень, таких як хмарні платформи для управління фінансами, штучний інтелект для аналізу великих даних і блокчейн для забезпечення безпеки фінансових транзакцій. Така інтеграція дозволяє автоматизувати рутинні процеси, підвищити точність облікових записів та забезпечити оперативний доступ до фінансової інформації в режимі реального часу [5].

Використання терміну «агробухгалтерська діджиталізація» є важливим не лише через практичну значущість цього процесу, але й через його наукове та методологічне значення. Цей напрямок відображає нові можливості для побудови ефективної системи обліку, яка відповідає сучасним вимогам глобальної економіки. Впровадження цифрових рішень дозволяє агропідприємствам залишатися конкурентоспроможними, скорочуючи витрати, підвищуючи якість управлінських рішень та забезпечуючи точність фінансової звітності [6].

Діджиталізація аграрних підприємств охоплює кілька ключових напрямків, які безпосередньо впливають на фінансово-облікові процеси. Одним із найважливіших аспектів є автоматизація облікових операцій. Завдяки використанню цифрових платформ, агропідприємства можуть спростити ведення обліку витрат, нарахування заробітної плати, обробку фінансової звітності та інші рутинні операції [7]. Це дозволяє зменшити кількість помилок та підвищити швидкість обробки даних.

Ще один важливий напрямок діджиталізації стосується аналітики великих даних. Використання аналітичних інструментів дозволяє агропідприємствам отримувати вичерпні дані про їх діяльність, виявляти тенденції та будувати прогнози, що базуються на фактичних показниках [8]. Це значно підвищує якість фінансового планування, допомагає приймати обґрунтовані рішення та знижує ризики.

Важливою складовою агробухгалтерської діджиталізації є також інтеграція блокчейн-технологій. Використання блокчейну у фінансових процесах агропідприємств сприяє підвищенню рівня захищеності фінансових даних, адже ця технологія забезпечує незмінність облікових записів і прозорість операцій [9]. Це дозволяє знизити ризики шахрайства та помилок, що є важливим аспектом для забезпечення довіри з боку партнерів та інвесторів.

Діджиталізація бухгалтерського обліку аграрних підприємств сприяє підвищенню ефективності управлінських процесів та створює нові можливості для розвитку бізнесу. Зокрема,

впровадження цифрових платформ дозволяє забезпечити оперативний доступ до фінансової інформації, що сприяє прийняттю обґрунтованих рішень. Цифрові інструменти також дозволяють автоматизувати рутинні облікові операції, знижуючи витрати на їх виконання та зменшуючи кількість помилок [10].

Діджиталізація також сприяє поліпшенню аналітики і прогнозування, що дозволяє агропідприємствам точніше прогнозувати фінансові результати своєї діяльності, планувати бюджети та управляти ресурсами більш ефективно. Крім того, технології блокчейн забезпечують підвищений рівень безпеки та прозорості облікових записів, що є особливо важливим у контексті міжнародної співпраці та залучення інвестицій [11].

Четверта промислова революція справляє суттєвий вплив на аграрний сектор, особливо в контексті бухгалтерського обліку. Діджиталізація процесів дозволяє агропідприємствам підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами, забезпечити прозорість облікових операцій та зміцнити свої позиції на ринку. Використання цифрових рішень дозволяє автоматизувати рутинні операції, підвищити рівень безпеки даних і покращити аналітику та прогнозування. Термін «агробухгалтерська діджиталізація» відображає цю нову еру бухгалтерського обліку, що забезпечує адаптацію агропідприємств до сучасних викликів і змін у глобальній економіці.

Література:

1. Ковальчук В.П. Діджиталізація бізнесу: нові виклики та можливості. Київ : Центр економічних досліджень, 2020. 256 с.
2. Іваненко О.М. Інноваційні технології в управлінні аграрними підприємствами: теорія та практика. Харків : Агропром, 2021. 198 с.
3. Гуржій О.В. Діджиталізація як основний фактор трансформації бізнес-моделей. *Економічний простір*. 2021. № 5. С. 40–50.
4. Степаненко Г.М. Вплив діджиталізації на бухгалтерський облік підприємств. *Журнал економічних досліджень*. 2022. № 3. С. 45–54.
5. Петренко Ю.С. Використання цифрових технологій у фінансовому обліку: перспективи та виклики. *Економічний часопис*. 2021. № 5. С. 32–41.

6. Шевченко О.В., Романенко Л.В. Діджиталізація аграрного сектора: виклики та можливості. *Аграрний бізнес і технології*. 2023. № 2. С. 27–35.
7. Вітренко А.В. Автоматизація облікових процесів на аграрних підприємствах. *Фінансовий менеджмент*. 2022. № 1. С. 62–71.
8. Зубенко А.М. Економічна ефективність цифровізації бухгалтерського обліку аграрних підприємств. *Фінанси та управління*. 2022. № 4. С. 60–68.
9. Крамаренко О.С. Блокчейн як інструмент діджиталізації в агропромисловому секторі. *Фінанси України*. 2023. № 2. С. 17–26.
10. Журавель І.О. Діджиталізація фінансової звітності: перспективи та ризики для аграрних підприємств. *Економічні горизонти*. 2023. № 3. С. 50–59.
11. Литвин О.С. Бухгалтерський облік у цифрову епоху: виклики для аграрного сектору. *Фінанси та право*. 2022. № 6. С. 12–21.